

Hervormde Gemeente Bourtange

Beleidsplan 2019-2023

Inleiding

De kerkenraad heeft tot taak het opstellen van een beleidsplan met betrekking tot het leven en werken van de gemeente. Een 'beleidsplan' beschrijft aan de ene kant waar de gemeente zich bevindt, maar wil vooral ook lijnen trekken naar de toekomst. De gemeente is echter geen vereniging of instelling die haar eigen toekomst bepaalt, maar heeft als gemeente van Christus een eigen karakter. Het bestaan van de gemeente en haar toekomst ligt immers in God, Die zijn kerk vergadert, voedt, beschermt en onderhoudt. Hij is het dan ook Zelf die de gemeente regeert door Zijn Woord en Geest.

Gemeente

De gemeente is een wonder van God. Zij is niet een menselijke organisatie, maar door God geroepen uit de wereld waarin wij leven. De gemeente wortelt in het verbond dat God sloot met Zijn volk Israël. Christus is het fundament van Zijn gemeente en daarom behoort zij aan Hem toe (1 Petrus 2:9, 1 Kor. 1:2, Efeze 1: 1). Hij is een eeuwig Koning, die niet zonder onderdanen kan (Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 27). De gemeente voelt zich onlosmakelijk verbonden met Israël.

Visie

De Hervormde Gemeente te Bourtange vindt haar grond in het verlossend werk van haar Heer en Heiland Jezus Christus. Hij vergadert zich ook hier een gemeente die Hem aanbidt en die Hem lof toe brengt. Hij heeft met Zijn kruisdood en opstanding verzoening voor onze zonden bewerkt. Door Hem wordt de gemeente opgeroepen tot dagelijkse bekering en een leven in gehoorzaamheid aan Gods beloften en geboden. De gemeente verwacht de wederkomst van haar Heer en Heiland en de komst van Zijn Rijk. De gemeente is geroepen om Zijn Naam te belijden en vast te houden aan het apostolisch getuigenis. God spreekt tot ons door de Bijbel. De woorden van de Heilige Schrift kwamen weliswaar door mensenhanden tot ons, maar zij zijn geïnspireerd door de Heilige Geest, daarom is de Bijbel ook in onze tijd gezaghebbend.

Kenschets

De Hervormde Gemeente te Bourtange is een veelkleurige geloofsgemeenschap. Ons bindt het Woord van God en het verlossingswerk van Jezus Christus. In de erediensten wordt in eerste instantie de Herziene Statenvertaling gebruikt met daarbij het Liedboek voor de Kerken uit 1973.

Korte geschiedenis van de gemeente

De Hervormde gemeente van Bourtange is een kleine, maar opmerkelijke loot aan de stam van de Protestantse Kerk in Nederland. Opmerkelijk vanwege de bijzondere geschiedenis als voormalige garnizoenskerk van de vesting Bourtange (gesticht op last van prins Willem van Oranje-Nassau in 1580 en voltooid door diens neef graaf Willem Lodewijk van Nassau-Dillenburg in 1593). Graaf Willem Lodewijk veroverde in 1593 namens de Staten-Generaal Westerwolde en voerde de Reformatie in. De rest van de provincie volgde een jaar later na het beleg van Groningen door prins Maurits en de vaststelling van het Tractaat van Reductie in 1594.

Al in de eerste jaren na de invoering van de Reformatie en de voltooiing van de schans in eerste aanleg waren er in Bourtange al aalmoezeniers en garnizoenspredikanten werkzaam. De eerste garnizoenskerk werd waarschijnlijk in 1607 gebouwd en was daarmee de eerste protestantse nieuwbouwkerk in de provincie Groningen (Stad & Lande). Een bijzonder Tiengebodenbord uit 1611 in de kerk – volgens overlevering een persoonlijk geschenk van

graaf Willem Lodewijk - herinnert nog aan de bijzondere positie van de kerk in de eerste fase van de Reformatie in Westerwolde.

De vesting Bourtange en het omringende gebied lag van oudsher binnen de markegrenzen van Wollinguizen en behoorde daarmee tot het kerspel Vlagtwedde. Na de ontwikkeling van de vesting als garnizoensplaats in de eerste helft van de 17^e eeuw werd in 1653 de nieuwe boeremarke van Bourtange gecreëerd, waarbij hetzelfde grondgebied als nieuw kerspel van het moederdorp Vlagtwedde werd gescheiden. De garnizoensgemeente functioneerde inmiddels als volwaardige gemeente, waarbij de Raad van State de predikantsplaats betaalde. Deze situatie bleef bestaan tot ver in de 19^e eeuw. Na de ontmanteling van de vesting in 1834 werden de kerk en de pastorie door de Genie overgedragen aan de plaatselijke Hervormde gemeente. Later werden ook de collatierechten van de Raad van State – die in die tijd werden uitgeoefend door koning Willem III (een “Koningscollatie”) - de gemeente overgedragen. In 1869 werd de oude garnizoenskerk op nagenoeg dezelfde fundamenten en met gebruik van veel oud materiaal herbouwd in Waterstaatsstijl. Nagenoeg het gehele oude meubilair ging daarmee over.

In de jaren '30 van de 20^e eeuw ontstond in de gemeente verwijdering tussen vrijzinnigen en rechtzinnigen, hetgeen leidde tot het ontstaan van een Hervormde evangelisatie in het dorp (in 1942 werd de eerste evangelist aangesteld). In 1919 had deze verwijdering al geleid tot de oprichting van een “School met den Bijbel” naast de openbare school. Na de terugloop van het vrijzinnige deel van de gemeente, werd de kerk in 1960 weer overgedragen aan de rechtzinnigen (confessionelen). Sindsdien geldt de gemeente als “mild confessioneel”, waarbij de samenbindende factor – gezien het verleden – een belangrijk uitgangspunt vormt. In de naoorlogse periode heeft de Hervormde gemeente van Bourtange verschillende keren een samenwerkingsverband of een ‘combinatie’ met de Hervormde gemeente van Vlagtwedde gehad.

Karakteristiek

Een wezenlijk kenmerk van de gemeente is haar veelkleurigheid. Deze veelkleurigheid dient niet te worden verward met pluriformiteit (veelheid van kerkvormen bij geestelijke eenheid). Het is ook niet synoniem voor pluraliteit (verschillende leidende beginselen of overtuigingen naast elkaar). De veelkleurigheid van de gemeente valt te omschrijven in het kernwoord *confessioneel*. In alle verscheidenheid zijn het Woord van God en het verlossingswerk van Jezus Christus aan het kruis de verbindende elementen. Deze wezenlijke elementen nemen in de eredienst een centrale plaats in.

Confessioneel wil zeggen dat het (structurele) profiel van de gemeente is gebaseerd op “Schrift & Belijdenis”, waarbij de kleur van de individuele gemeenteleden schakeringen vertoont, maar waarvoor ruimte is binnen de kaders van de Bijbel en de belijdenisgeschriften. De gemeente kan zich als geheel goed vinden in dit confessionele profiel, waarbij de basiselementen in 2008 in de ‘Plaatselijke Regeling’ zijn vastgesteld. Dat betekent dat in de prediking Schrift & Belijdenis de fundamenten vormen en “onbekrompen en ondubbelzinnig” worden gebracht. Daarbij geeft de gemeente de voorkeur aan een klassieke orde van dienst, terwijl men open staat voor (laagdrempelige) bijzondere diensten en er ruimte bestaat om qua orde van dienst en liedkeuze af en toe te variëren (bijvoorbeeld met het zingen van liederen uit alternatieve liedbundels).

Maatschappelijke positie

Natuurlijk is de secularisatie in de afgelopen jaren Bourtange niet voorbij gegaan. Hervormd Bourtange is altijd een kleine gemeente geweest, maar na een langdurige krimp tot begin van

deze eeuw is in de afgelopen jaren het kerkbezoek en het kerkenwerk weer wat aangetrokken. De kern van onze gemeente bestaat uit ongeveer 30 á 40 actieve leden, waarbij het kerkbezoek een fluctuerende trend (zowel naar boven als beneden) vertoont. Bijzondere diensten worden doorgaans goed bezocht (60-80 – of meer - personen), terwijl anderzijds ook diensten met tussen de 15 en 25 personen voorkomen.

Onze Hervormde gemeente vervult nog een typische dorpsfunctie: de kerk staat midden in het dorp en het draagvlak voor de gemeente is – ook door de niet-kerkelijke meerderheid van het dorp – groot. Binnen de gemeente komt dit tot uiting doordat de sociale cohesie als belangrijk wordt ervaren. Veel gemeenteleden zoeken ‘gemeenschap’ en vinden dit een zeer belangrijk aspect, minstens zo belangrijk als de geprofileerde inhoud van de geloofsboodschap.

Speerpunten

Belangrijk zijn de donderdagavonden: dan vinden er Bijbelavonden en gebedskrings plaats, die zich in een grote en trouwe belangstelling mogen verheugen. Tweewekelijks wordt er gedurende de eredienst kindernevendienst gehouden, die wordt georganiseerd door een enthousiaste groep leidsters. Catechisatie werd in de afgelopen jaren wegens te weinig belangstelling niet meer in Bourtange gehouden, maar vindt – sinds de ‘combinatie’ met Hervormd Vlagtwedde (delen van de predikantsplaats) in Vlagtwedde plaats.

In toenemende mate wordt beseft dat de plaats van de kerk midden in een toeristische trekpleister van formaat kansen biedt om iets aan evangelisatie te doen. De kerk is in het toeristenseizoen zes dagen per week geopend en draait als zodanig mee met het vestingtoerisme. Naar schatting wordt de kerk in de zomermaanden door plm. 70.000 toeristen bezocht. Dit besef heeft in de afgelopen jaren geleid tot enkele bijzondere initiatieven tijdens de Kerstmarkten gedurende Advent. In plaats van een gesloten kerk, werd het godshuis nu voor het publiek opengesteld en werd het Kerstevangelie op gevarieerde wijze gepresenteerd. Veel gemeenteleden namen met enthousiasme deel aan deze activiteiten. De ervaringen zijn buitengewoon goed en het voornemen bestaat om meer te doen met de bijzondere plaats van het kerkgebouw.

Beleidsplan

In 2015 is de gemeente een ‘combinatie’ aangegaan met de buurgemeente Hervormd Vlagtwedde. Beide gemeenten vinden elkaar in ligging en doelstelling. Doordat de predikant – vanaf 2015 ds. J.F. Hoogstede - wordt gedeeld (ongeveer 1/5–4/5), is ook het beleidsplan van de beide gemeenten op elkaar afgestemd. Voor verdere informatie wordt verwezen naar het beleidsplan van de Hervormde gemeente te Vlagtwedde met dien verstande dat wegens het verschil in omvang van beide gemeenten niet alle activiteiten al dan niet in dezelfde vorm worden uitgevoerd. De onderstaande onderdelen zijn ontleend aan het beleidsplan van Hervormd Vlagtwedde. Voor het volledige beleidsplan van Hervormd Vlagtwedde, zie:

<http://www.hervgemvlagtwedde.nl/beleidsplan/beleidsplan.pdf>

Missie

Inzet voor geloof en kerk. Actief zijn binnen en buiten de kerk betekent uiting geven aan je geloof, je inspannen voor het Koninkrijk. Als de gemeente gebouwd wordt, is dat tot eer van God. Om de kudde, de gemeente, te kunnen weiden is het noodzakelijk om zelf opgebouwd te worden in het geloof. We geloven dat de Bijbel het Woord van God is. De Bijbelse waarden en normen moeten omgezet worden in actie, het helpen van de naaste op ieder terrein. Groeipunt: Al enige jaren is het moeilijk om vrijwilligers te vinden voor taken in de kerk. Hoe kunnen mensen gestimuleerd worden om zich in te spannen voor het Koninkrijk? Onze

roeping komt daarbij van boven. We staan ten dienste van God en de gemeente in zijn Koninkrijk. We willen een gemeente zijn van Jezus Christus, die tijd neemt voor God en tijd overhoudt voor mensen. We willen een levende, hechte en toegankelijke gemeenschap vormen. Zodoende kan zij ruimte bieden waarin het woord van God klinkt voor de gemeenteleden, voor nieuwkomers en voor jonge mensen, die ontvankelijk zijn voor het evangelie van Jezus Christus.

Groeipunt: Een belangrijke manier om tijd te nemen voor God is om de zondagse eredienst te vieren. Hoe kunnen mensen gestimuleerd worden om daaraan deel te nemen? Zou de toegankelijkheid bevorderd kunnen worden? Daarbij is het belangrijk dat erediensten tot eer van God zijn. Gemeenschap. Openheid, ruimte voor uiteenlopende meningen, goede sfeer, betrokkenheid, verdraagzaamheid. Het pastoraat is een opdracht voor de hele gemeente.

Aandachtspunt: Gelovend in Jezus Christus zijn we verlost om als kinderen van God te leven. In het pastoraat leven we vanuit die vrijheid. Bij vrijheid hoort verscheidenheid. Tegelijkertijd gaat het om christelijke verscheidenheid. We leven in een wereld waarin veel onzekerheid, twijfel en verwarring is over het maken van de goede keuzes. Als kerk belijden we dat we geroepen zijn om tot Gods eer te leven, op ieder terrein van het leven. Christenen kunnen het moeilijk vinden om individueel te bepalen wat tot Gods eer is. Hoe kunnen we elkaar, ook in het pastoraat, helpen om in vrijheid keuzes te maken op grond van Gods Woord, in het volgen van Jezus? Vieren. Samen bidden, zingen en belijden, dienst van het woord en viering van de sacramenten. Het betrekken van gemeenteleden bij de diensten, ruime plaats bieden voor kinderen en jonge mensen.

Functioneren van de gemeente

De Hervormde Gemeente van Bourtange is een zelfstandige gemeente en maakt deel uit van de Protestantse Kerk in Nederland. Ze is georganiseerd in grotere verbanden binnen de kerk zoals de Classis Groningen-Drenthe en voelt zich verbonden met de Rechtzinnige Kring Oost-Groningen. De gemeente is het fundament van de organisatie. Alles moet gericht zijn op goed functioneren van de gemeente. Alle belangrijke beslissingen worden door de kerkenraad genomen. Bij ingrijpende beleidsbeslissingen wordt de gemeente gehoord door de kerkenraad. Inspraak en betrokkenheid kan o.a. tijdens gemeentevergaderingen, door gesprekken met ambtsdragers en door schriftelijk ingediende stukken. De kerkenraad bestaat uit:

Consistorie	Diaconie	Kerkrentmeesters
Predikant + 2 ouderlingen	3 diakenen	2 ouderling-kerkrentmeesters

Naast de kerkenraad functioneert de leiding van de kindernevendienst en verschillende ad hoc-commissies voor evangelisatieactiviteiten (o.a. gedurende de Kerstmarkten in Advent) en klussen in en rondom de kerk en de pastorie.